

NORGES **BESTE** **ØRRET-** **PLASSER**

ørre

FORNØYD: Det er all grunn til å være fornøyd med denne fangsten. (Foto: Bjørn Mikael Pettersen)



etøya

IDYLL: Det er ikke alltid Smøla viser seg fra denne siden, men når det først skjer, er det godt å være ørretfisker. (Foto: Smøla naturopplevelser)

Smøla! Hvem har ikke hørt om denne særegne, flate og natur-skjønne øya utenfor Møre og Romsdal? Bare navnet får fram et drømmende blikk hos mang en ørretfisker. Og ikke uten grunn, for her har du virkelig muligheten til å gjøre et skikkelig ørretvarp.

Vi sitter på hver vår lyngtue, litt vest på Smøla, noen få hundre meters gange fra bilveien. Bjørn peker mot et sted utenfor sivet. Der forsvant flua i en diger ørretkjeft sist han var her. Kroken satt ikke bedre enn at den løsnet da fisken vred seg unna, et fenomen som ikke er ukjent for en stangsvinger.

Litt unna hører vi en traktor. Store områder er lyngmark

eller flatt jordbruksland her på Smøla, velegnet for husdyrbruk. Kontrasten til øya Tustna, som vi nettopp kom fra med ferge, er påtagelig. Der er det kupert og brattlendt, mer som naturen på fastlandet innenfor, med fjell og daler som hører Nordmøre til.

– Se, der vaka det en fin en!

Bjørn peker utover mot noen ringer som brer seg på overflata, og senker så blikket for å granske flua i enden av den sterke fortommen, som likevel bare er på 0,14 millimeter. Så løsner han den, sjekker en gang til at den er perfekt, og går ned til sivkanten.

På tross av presise og lange kast, når flua bare nesten ut til området der det vaker. Antagelig går det en kant mot dypere vann der ute. Et typisk sted for ørreten. Bjørn kaster, kikker etter vak, bytter fluer og flytter seg mot en odde. Men denne gangen vil det bare ikke klaffe.

Jeg stikker over til andre siden av vannet og prøver ei lett hareørenymfe. Det er ørlite krusing på vannet, så mye at fisken neppe skremmes av kastet. Sakte trekker jeg



Dag Kjelsaas
Tekst





SALTVANSSTRØMMER er ideelle oppholdssteder for sjørørreten, og du trenger ikke være lokalkjent for å få finne gode sjørørretsplasser. (Foto: Dag Kjelsaas)

SJØRØRRET

Det er typisk for ørretfiskere som reiser til Smøla at de kombinerer sjørørretsfiske og fiske etter innlandsørret. De to ørretformene forekommer side om side mange steder. Normalstørrelsen for sjørørret ligger på 0,5-1 kg, men rett som det er, tas det fisk mellom 2 og 4 kg. Det er tatt sjørørret på over 5 kg her, så fortommen må helst tåle et basketak! Sjørørretfisket er bra når børstemarken svermer om våren, og det er også da du kan få nappetak med de største fiskene.



nymfa innover i korte napp. Nå skal den i alle fall teoretisk se ut som noe som beveger seg med små bevegelser gjennom vannet.

I det tiende eller tolvte kastet skjer det noe. Idet jeg skal trekke inn for nytt kast, ser jeg en plog i vannet. Det lykkes ikke å bråstoppe, så flua bare trekkes vekk fra fisken. Og det var alt jeg merket til den.

Seinere prøver jeg fluer med litt blytråd, og deretter med messinghode. Men nei, vannet vil ikke gi fra seg noe, ikke et lite napp fra en halvmett ørret en gang. Vi pakker sammen og går til bilen for å prøve nye vann.

Fuglevågvasdraget

Omtrent midt på Smøla ligger øyas kanskje beste og mest spennende ørretvassdrag, med et nedbørsfelt på 27 km². Her er det en drøm å være ørretfisker, med vann etter vann på rekke og rad! Vannene er lange og smale med uregelmessig strandlinje. Bekkene mellom dem er riktignok så små at du stort sett bare bør gå fra vann til vann uten å bruke energi på å fiske i dem. Skjønt, er det mye vann, kan også bekkefisket være verdt å prøve.

Du trenger ikke å forsere halsbrekkende stigninger når du vandrer med fiskestang i dette småkuperte landskapet. Hele vassdraget har ikke større fall enn 36 meter før det renner ut i havet ved Fuglevågen, som er en innsnevret forlengelse av Klakkavågen.

I likhet med andre steder på Smøla, kan du aldri være sikker på om det er en sjørørret eller innlandsørret som biter. Sjørørreten går opp til Storvatnet, men det finnes ikke laks her, om vi ser bort fra noen feilvandrere og enkelte rømte oppdrettslakser.

Elvene og bekkene på Smøla er typiske flomelver, og fisken går opp og ned i takt med regnet. Om sommeren er det stort sett tørre bekker, og de spesielle fiskereglene er utformet på bakgrunn av dette. Det spesielle med Smøla er at det er veldig lett å kombinere fiske i sjøen og i ferskvann, da det er kort vei til de forskjellige fiskeplassene.

Neste vann ligger like ved veien sør på øya. Det er avlangt og ikke større enn at en slukkaster når nesten til midten av van-



ENDELIG FAST FISK: Bjørn kan endelig hale i land turens første ørret. (Foto: Bjørn Mikael Pettersen)



FLOTT ØRRET: Det tas mye fin ørret i de grunne og næringsrike vannene på Smøla. (Foto: Bjørn Mikael Pettersen)



ØRRETVARP: Det er mulig å gjøre det store ørretvarpet på Smøla, og det er aldri langt til neste vann. (Foto: Paal Haakenstad)



net fra begge bredder. Da vi nærmer oss, er flere mindre ørreter i aksjon i ei vik. Vi anslår det til å være fisk av steikepannestørrelse, og det er nettopp det vi trenger nå. En ørretmiddag vil smake utmerket!

Vi prøver først med flue. Den første ørreten tar flua til Bjørn nesten med det samme den lander. En fin steikefisk. Får vi to til nå, så skal vi ha turens første ørretmiddag. Men det blåser plutselig opp, og fluekasting blir en vits, i alle fall med de lette treer- og firerstengene vi bruker. Vi går over til tyngre saker, riktignok fortsatt i klassen lett, men denne gangen med rent metall som agn.

Vi får fisk nok til middag ved hjelp av slukstang, 4-grams sluk

og spinner. Fiskene er av bra kvalitet, men ikke så store som dem vi drømte om før turen. For når sant skal sies, blåste en del av denne fisketuren regelrett på sjøen. Det spente så hardt ifra at vi måtte pakke ned lavvoen og rømme unna da sømmene i det midlertidige hjemmet vårt begynte å gi seg. Når det er hvitt på bølgetoppene selv i små, trivelige vann på Smøla, føler antagelig selv de tøffe ørretene her ute ved havet at det ikke er tid for mat.



SALTVANNS- STRØMMENE

Sund, kanaler, øyer og skjær med strømmende sjø er et kjennetegn på smølan, særlig sør og vest på øya. På Smøla er det ganske stor forskjell på flo og fjære. Fra naturens hånd er øya skapt med en rekke holmer og små skjæringer i landskapet, der sjøen strømmer ut og inn med flo og fjære. Disse saltvannsstrømmene er ideelle oppholdssteder for sjørreten, for her er det god tilgang på mat. Som sportsfisker trenger du ikke være lokalkjent for å finne disse herlighetene, som det er mange av rundt øya. Flere av strømmene ser du fra bilveien, og du kjører ikke lenge fra fergekaia før du har lyst til å stoppe bilen for å montere stanga. De fleste av strømmene finnes på sør- og vestsiden av øya. På hovedøya kan du stort sett komme til fra breddene, men det er en stor fordel å ha med vadebukse.

FRA KANO OG KAJAKK

Flere av strømmene ligger slik til at det er en fordel å ha en liten båt for å nå dem. Mange har oppdaget hvor fint det er å padle langs kysten av Smøla med kajakk eller kano. Dermed når du også de ytterste sundene og strømmene. Tar du padleturen rundt hele Smøla, får du en reise i et variert skjærgårdslandskap der du padler mot åpent hav, mellom holmer og skjær og i bukter og vik i en idyllisk natur som bare er mulig å nå med padleåre som drivkraft.



100 gode vann!

Ørreten på Smøla virker som en magnet på mange sportsfiskere av minst tre grunner. For det første kan du få fin, stor fisk her, og for det andre kan du variere innsjøfisket i vannene med fiske etter sjørret i saltvannsstrømmer og elver. Sist, men ikke minst: Smøla byr på veldig tidlig sesongåpning.



ANNERLEDESØYA:
Smøla er flat som en pannekake, og har 100 ørretvann å by på. (Foto: Smøla naturopplevelser)

Smøla er annerledesøya! Et stykke Norge med 100 innsjøer med ørret, de fleste også med oppgang av sjørret, en naturperle omkranset av 3000 holmer og skjær.

Smøla er langt på vei flat som en pannekake, og det høyeste punktet er 70 meter over havet. Reiser du rundt øya med bil langs hovedveien, er turen på rundt 7 mil. Det er også fint å sykle langs mindre veier.

Øya er kjent for så mangt, blant annet den tette bestanden av havørn i hele verden, så sjansene for å oppleve denne mektige fuglen er stor.

Få steder i landet kan vise til et mer allsidig og variert ørretfiske så tidlig på året som Smøla. Når fisket i vassdrag andre steder i landet er umulig eller stengt, åpnes det for fiske på Smøla 1. desember. For de ivrigste stangsvingerne passer dette utmerket. Det er en grunn til at det har vært arrangert norgesmesterskap i fluefiske tidlig i sesongen nettopp her.

STORFISK: Øystein Osen med fisken som virkelig fikk det til å rykke i sena. (Privat foto)



KJEKT Å VITE

Adkomst: Sørfra
med ferge fra
Kristiansund via

Tustna. Ferge:
Sandvika –
Edøya

Nordfra: Fra
Trøndelag til

Aure. Ferge:
Sandvika –
Edøya. Ferge-
tider: fjord1.

no el. tlf. 177.

Se også: gurisenteret.no/turistinfo el. smola.kommune.no

Overnatting etc.: Turistinformasjon, tlf. 91 91 05

9/e-post: turistinfo@gurisenteret.no

Fiskekort: På Smøla er det to fiskekort:

I) Grunneierlaget og II) Hinnåvassdraget

Priser: I) kr 50,- 2-døgnskort, kr 200,- ukekort og
kr 500,- sesongkort.

II) kr 50,- for døgnskort og kr 500,- for sesongkort.

Fås kjøpt på Turistinformasjonen på Gurisenteret
(ved Edøya fergekai) eller Sætran Kiosk (Shellsta-
sjonen).

Ferskvannsfiske er tillatt i perioden 1.12–15.09.

Det er tillatt med flue, sluk og mark.



Vannene på Smøla er islagt bare en kort periode om vinteren, og noen år er de åpne hele tiden. Det innebærer at ørreten her er fiskbar med stang og snøre store deler av året. Fredningstida er fra 15. september til 1. desember, og for fluefiskere som sverger til tørt, begynner det å skje interessante ting innen insektlivet allerede i april.

Selvsagt kan du også fiske midt på blanke sommeren, og vil da oppleve at det er mulig å fiske lenge utover i de lyse sommerkveldene.

FEIT ØRRET

På Smøla er de fleste vannene grunne og næringsrike. Du merker det blant annet når mygg- og knottsesongen er mest intens. Det kan være nesten ulevelig for folk, men desto mer levelig for ørreten. Fisken preges da også av høy kondisjonsfaktor og mange steder bra størrelse.

Spør du om når den beste fiskesesongen er, vil de fleste svare fra mars til mai, altså nærmere to måneder før det er fisketid mange steder ellers i landet. En grunn til å velge våren, bortsett fra plagen med mygg og knott utover sommeren, er at en del vann gror igjen langs land og gjør fisket vanskelig om sommeren.

Visst tas det en del stor fisk på Smøla. Vi snakker om rime-
lige sjanser for å få kilosørret. To kilo er ingen sjeldenhet, og

det hender vekta tøyser seg til streken med et tretall eller mer. Men ikke regn med å gjøre en slik fangst. De fleste fiskene er på rundt 300 gram, noe som ikke er dårlig i landssammenheng.

En del av de store fiskene er ganske sikkert sjørørreter som er blitt stående igjen, og det er typisk for Smøla at du ikke vet helt sikkert om fisken er en vandrør eller en lokal brunørret. Blant de gode ørretvannene kan nevnes Kongevatnet, Sandvatnet, Kystvatnet, Storvatnet og Fuglevågsvatnet.

EN SKIKKELIG SVÆRING!

I 2007 fikk Jostein Osen en fisk som kanskje er den største som er tatt i et vann på Smøla i nyere tid. Ørreten, som tok på sluk i Øvre Fuglevågsvatn, veide ikke mindre enn 8,7 kilo!

Noe som gjør fangsten ekstra spesiell, er at fisken ble tatt på ei relativt enkel Sølvkroken Junior stang, da fiskerens eget utstyr var ute av funksjon. Sena var imidlertid beregnet på stor-
fisk, og gjorde sitt til at fisken ble med helt til land.

Fisken tok midt på dagen, og målte hele 90 centimeter. Små kjennetegn på fisken gjorde imidlertid at det var usikkert om det virkelig kunne være en ekte ferskvannsrørret. Det ble sendt skjellprøver for sjekking, og enden på fiskehistorien ble at fangsten er en rømt oppdrettslaks!

HOPA- VASSDRAGET

Dette er en nydelig elv som strekker seg mange kilometer innover øya. Elva er mer for en bekk å regne mange steder, og er i snitt kanskje tre meter bred. Du får vanligvis ikke de aller største fiskene her, ofte vil vekta stoppe rundt 300 gram. Men det finnes noen holer litt oppe i elva som kan gi deg fiskeskjelven, og fisk på kiloen er ingen umulighet. Ryktene forteller at de som har fått best uttelling her, ofte har fisket med små mygg- og fjærmyggimitasjoner.